

BUGINGI KUNDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI HAYOTIMIZDA TUTGAN O'RNI

Hikmatova Dilnoza Raxmat qizi

Buxoro viloyati, Vobkent tumani 1-son kasb-hunar maktabi

Annotatsiya: a'lim shtatdagi ustuvor yo'nalishlardan biri bo'lib, hozirgi vaqtda samarali modernizatsiya qilinmoqda, ikkinchi avlodning yangi federal davlat ta'lim standarti joriy etilmoqda, unda "Informatika" maktab intizomi asosiy rol o'ynaydi. To'rtta fandan biri, deb tasodifiy emas o'quv dasturlari "Talabalarning AKT kompetensiyasini shakllantirish" dasturidir.

Bu borada biz informatika fani o'qituvchilarining o'rni alohida ekanligini ta'kidlash lozim. Zero, biz o'quvchilarni shaxsiy kompyuter bilan nafaqat qurilma sifatida tanishtiramiz va u bilan ishlashni o'rgatamiz, balki undan maktabning barcha fanlarini o'qitishda vosita sifatida foydalanish ko'nikmalarini ham shakllantiramiz. Ustalik texnik qurilmalar va barcha maktab fanlari bo'yicha ular bilan ishlash aslida ikkinchi avlod standartlarining asosi bo'lib, bu maktab hayotining barcha jabhalarini axborotlashtirish amalga oshirilayotganligini anglatadi.

Maktabda informatika va AKT fanini o'qitish jarayonida o'quvchilar turli mavzularni o'rganishda o'zlariga qo'yilgan vazifalarni mustaqil yechishga, modellashtirishga qiynalayotganini ta'kidladim. axborot jarayonlari va olingan bilimlarni amaliyotda qo'llash. Ular kerakli ma'lumotlarni to'g'ri tahlil qilish va tanlash, uni o'zgartirish va auditoriyaga taqdim eta olmaydilar, ya'ni axborot-kommunikatsiya kompetensiyalari to'g'ri shakllanmaydi. Men bu muammoni hal qilish yo'li, shakl va vositalarini topishni o'z oldimga maqsad qilib qo'ydim.

Ishlagan yillarim davomida men maktabning vazifasi shaxsning aqliy, hissiy va jismoniy rivojlanishiga hissa qo'shadigan muhitni yaratish ekanligiga qat'iy ishonch hosil qildim. Bunday sharoitda har bir bolada uchqun topish va uning iste'dodini rivojlantirish, olgan baholaridan qat'i nazar, uni muvaffaqiyatli shaxsga aylantirish va pirovardida zamonaviy dinamik o'zgaruvchan dunyoga organik ravishda moslashishga tayyor bitiruvchilarni tayyorlash osonroq.

Ushbu muammoni hal qilish jarayonida men birinchi navbatda ishlashdan foydalanamantezislari, har xil turdagi ijodiy topshiriqlar va loyihalar samaraliroq ekanligi isbotlangan. Talabalarda kognitiv qiziqish kuchayadi, ular o'quv materialiga ko'proq tirishqoq bo'lishadi, ular murakkab mavzularni tezda o'zlashtiradilar,

ko'nikmalarni egallaydilar: o'z faoliyatini rejalashtirish, ma'lumotlar bilan yaxshi ishlash, mustaqil ravishda qaror qabul qilish, mulohaza yuritish va natijalarni taqdim etish. tomoshabinlar oldida ularning ishlari.

Bolaning ehtiyojlarini qondiradigan pedagogik texnologiyani izlab, men loyiha faoliyatiga qaror qildim. Loyiha metodi qishloq maktabi sinflaridagi jihozlarning kamligi, fanning juda boy mazmuni, shuningdek, boshqa fanlardan bolalarning katta yuklamasi bilan samarali hisoblanadi. Bu usul bolaga u yoki bu masalani mustaqil ravishda hal qilish imkonini beradi, ko'plab mustaqil ishlarni amalga oshiradi, bu eng mustahkam bilimning natijasidir, bundan tashqari, u boshqa maktab fanlaridan bilimlarni jalb qiladi. Men bolalarning darslarga qiziqishini ko'raman, chunki ular o'z mehnatlari natijasini ko'rishadi.

Loyiha usulini darslarga joriy etish bir necha yil davomida 3 bosqichda: tayyorgarlik, amaliy va umumlashtirish, ikkinchi bosqich esa ikki yil ichida amalga oshirildi. Hammasi mini-loyihalardan boshlandi.

Kalit soʻzlar: IT sohasining rivojlanish surʼatlari, dastur turlarini rivojlanish samaradorligini oshirish..

8-9-sinflarda men bolalarga ularning bajarilishida murakkabroq bo'lgan loyihalarni taklif qilaman. Masalan, "Axborotni o'lchash" mavzusi bo'yicha topshiriqlar to'plamini, "Kompyuterlarning tarixdan oldingi va rivojlanish tarixi", "Axborot byulleteni" ijodiy loyihalari, "Logo" ijodiy loyihasini yaratish va tartibga solish.9-sinfda veb-dizaynga oid mavzularni o'rganayotganda men bolalarni maktab veb-sayti uchun sahifalar yaratishga taklif qilaman., TurboPaskal dasturlash tizimida dasturlar yaratish va boshqalar. 10-11-sinf o'quvchilari uchun esa loyihalar ustida ishlash yanada qiyinlashadi. Bolalar informatikaning turli mavzulari bo'yicha elektron testlar tayyorlaydilar, shunda ulardan yosh o'quvchilar foydalanishi mumkin; stend loyihalarini, maktab devor gazetasini yaratish, video syujetlar va saundtreklardan foydalangan holda taqdimotlar qilish, foydalanishAnimatsiya yaratish uchun Flesh texnologiyalari va boshqalar.

Biz nafaqat informatika darslarida, balki maktabdan tashqarida ham "Cross-stitch + PC" ijodiy birlashmasi darslarida dizayn faoliyati bilan shug'ullanamiz. Ko'ndalang tikuv tikuvchilikning eng qadimiy turlaridan biri bo'lishiga qaramay, bu hunarmandchilik maktabimiz o'quvchilari orasida o'z muxlislarini topdi.

Kashta naqshlarini yaratish uchun maxsus ishlov beriladigan o'lkashunoslik materialidan foydalaniladi kompyuter dasturlari, shuningdek, informatika idorasining barcha kompyuter texnikasi jalb qilingan. Talabalar nafaqat bir-biri bilan, darsda vaqt o'tkazish, balki internet foydalanuvchilari bilan ham muloqotda

bo'ladilar, kesishish jarayoni ishtirokchilari bilan tajriba almashadilar, kashta tikish uchun naqshlarni o'zlashtiradilar, mutaxassislar tomonidan berilgan maslahatlardan foydalanadilar; kashtachilik olamidagi barcha o'zgarishlardan xabardor bo'lish uchun axborot byulleteniga obuna bo'ling; virtual tematik ko'rgazmalarga tashrif buyuring.

Loyihaga asoslangan o'qitish usulidan foydalangan holda ish natijalariga asoslanib, men quyidagi xulosaga kelishim mumkin: qo'llashda bu usul maktab o'quvchilarini, ayniqsa, axborot-kommunikatsiya kompetensiyalarini o'rgatishda yuqori natijalarga erishilmoqda. Talabalarning fanga qiziqishi sezilarli darajada oshadi, fanlararo aloqalar aniq ko'rinadi. Bolalar ta'lim loyihalarini amalga oshirishdan, turli konferentsiyalar va ko'rgazmalarda qatnashishdan mamnun.

Muammoni hal qilish orqali talabalar fikrlashni o'rganadilar va bu eng muhimi. Zero, zamonaviy inson nafaqat bilimdon, balki moslashuvchan, ma'lum bir vaziyatga adekvat ravishda bilimlar tizimidagi ma'lumotlarni tanlash, qayta ishlash va qurish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak. Loyihaga asoslangan o'qitish usulidan foydalanish asosiy maqsadga erishishga xizmat qiladi - bitiruvchiga nafaqat malakali mutaxassis, professional, balki turli xil hayotiy vaziyatlarga moslasha oladigan shaxs bo'lishiga yordam berish uchun mo'ljallangan axborot-kommunikatsiya kompetensiyasini shakllantirish. Innovatsion o'qitish usullari maktab hayotiga mustahkam singib ketgan, shuning uchun bu yo'nalishdagi ishlar davom etmoqda va takomillashmoqda.

Har yil 9 –sinf bitiruvchilari uchun tanlagan yo'nalishini to'laroq o'rganish uchun yurtimizda har bir shahar, tuman qishloqlarimizda hamkasb hunar maktablari ochildi yo'nalishlar ichida albatta AKT yo'nalishlari ham ochilganligi bizni quvotiradi albatta.

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR

Hozirgi kunga kelib dunyoda ta'lim berish va ta'lim olish dolzarb masalalardan biriga aylandi. Chunki aynan sifatli ta'lim biz yashab turgan dunyoni turli muammolardan qutqarishda muhim rol o'ynashi endi xech kimga sir emas. Shu tufayli davlatlar ta'lim sohasiga katta mablag` ajratmoqdalar. Bu borada mamlakatimizda ham salmoqli ishlar amalga oshirib kelinmoqda.

Shunday bo'lishiga qaramay ta'lim tizimimizda hali o'z yechimini kutayotgan qator masalalar borki ularni bartaraf etmasdan zamonaviy sifatli ta'lim haqida gapirib bo'lmaydi. Xususan axborot olish va foydalanish tezligi juda yiriklashgan hozirgi davrda, fikrimizcha, ta'lim tizimiga raqamli texnologiyalarni jalb etmasdan ta'lim sifatini oshirish va ijtimoiy faol yoshlarni tarbiyalash mumkin emas. Biz ilgari ta'lim dasturlarini an'anaviy usulda ma'ruza shaklida olib borganmiz. Bu ham yirik

xajmli kitoblar va qo`llanmalar orqali amalga oshirilgan. Bu o`z navbatida ta`lim sifatining u qadar yuqori bo`lishini ta`minlamagan. O`quvchilar turli qo`shimcha materiallarni o`zlashtirish uchun ham yirik xajmdagi adabiyotlar va katta qappaygan sumkalarni ko`tarib yurishga majbur bo`lgan. Endilikda ta`limni raqamlashtirish jarayoni boshlandi.

Bu esa ta`lim oluvchiga zamonaviy qulayliklar yaratib ta`lim olishni osonlashtirmoqda. Raqamli texnologiyalar joriy etilgan ta`lim tizimi vostilari rolini multimediyalar, kodoskop, kompyuter, noutbuk, internetga ulangan televizorlar, telefon liniyalar, smart doska, proyektorlar bajarib beradi. Bugun ular bilan ta`lim tizimining qurollantirilishi o`quvchilarga dars mashg`ulotlarini sifatli o`tilishini ta`minlaydi. Bugungi pandemiya sharoiti ta`lim tizimida raqamli texnologiyalar qo`llanilishi yaxshi samara berishini isbotladi. Televideniya orqali berib borilgan onlayn darslar raqamli ta`limga o`tishning bir debochasi sifatida qabul qilsak bo`ladi. Bu jarayon o`quvchiga uydan chiqmay turib ham ta`lim olish mumkinligini isbotlab berdi. Raqamli ta`limga o`tishning boshqa afzalliklari to`g`risida ham fikr yuritadigan bo`lsak ularga quyidagilarni kiritish o`rinlidir. O`quvchilar xohlagan joyida va xohlagan vaqtda ta`lim olish imkoniga ega bo`ladi; - o`quvchilar mutaxasis yetishmaydigan uzoq qishloqlarda ham fanlarni tanlash va uydan turib ta`lim olish imkoniga ega bo`ladi; - internetdan axborot olish va undan foydalanish madaniyati shakllanadi; - ta`lim tizimini yangi bosqichga ko`taradi; - vaqt va mablag` sarfini keskin kamaytiradi; - “raqamli dunyo”da yo`qolib qolmaslik va yaxshi ish topishda ustunliklarga ega bo`ladi. Bugun mamlakatimizning barcha xududlarida ham internet tezligi yetarli emas. Bu esa o`z navbatida raqamli ta`lim tizimiga o`tishga to`squinlik qiladi. Buni bartaraf etish uchun esa xukumat darajasidagi katta ishlar amalga oshirish talab etiladi. Prezidentimizning Oliy Majlisga murojaatnomalarida ayni shu sohada ko`rsatmalar berilgani biz fikr yuritayotgan sohada sezilarli yuksalish yuz berishiga ishontiradi.

Wi-Fi zonalar IT parklar ochilishi raqamli ta`lim tizimini yuksalishiga xizmat qiladi. Raqamli ta`limning joriy etilishi o`qituvchilar orasida ishsizlikni keltirib chiqarishi extimolini yuzaga keltiradi, ammo buni ham bartaraf etish imkoni mavjud. Buning uchun o`qituvchilarni raqamli texnologiyalar bilan ishlash qobiliyatini o`stirish va internet orqali turli ochiq kurslar tashkil etish orqali bandligini ta`minlash mumkin. Bunda nafaqat mamlakatimizdagi balki chet eldagi qator ta`lim oluvchilarni ham jarayonga jalb etish imkoni bo`ladi. Bu o`z navbatida mustaqil mablag` topish imkonini bersa ikkinchidan o`qituvchini o`z ustida ko`proq ishlashi va raqobat tufayli ta`lim sifatini yanada ortishiga xizmat qiladi. Hozirgi vaqtda bunga

telegram kanallari orqali amalga oshirilayotgan ta'limni misol sifatida keltirish mumkin. Bu kanallar orqali o`zlashtirish ko`p vaqt talab etadigan bilimlar qisqa muddatda yetkazib berilmoqda.

Xulosa sifatida aytish mumkinki raqamli texnologiyalarni ta'lim tizimiga joriy etilishi mamlakat ta'lim tizimini modernizatsiya qilishda katta rol o`ynaydi. Zamonaviy ta'limni tashkil etish va ta'lim samaradorligini ortishiga xizmat qiladi. Shu bilan birga jaxon xamjamiyatida muhim o`rin egallashimizni ta'minlaydi.

2 Replies

Foydalanilgan adabiyotlar ro`yxati

Adabiyot:1. Skripkina Yu. V. Informatika darslari asosiy kompetensiyalarni shakllantirish muhiti sifatida. // "Eidos" internet jurnali. - 2007 yil .-- 30 sentyabr.2. Xutorskoy A.V. "Asosiy vakolatlar shaxsga yo'naltirilgan ta'limning tarkibiy qismi sifatida" // Xalq ta'limi. - 2003. - No 2. - B. 58